

DIỄN ĐÀN

Số 42

Ngày 1/11/1993

NỘI DUNG

TIN TỨC	2
KINH TẾ - CHÍNH TRỊ	
Về vấn đề cấm vận/FEER	8
Mảnh đất hy vọng/FEER,AFP,Int.Her.Tribune	8
Miền Bắc thời hưng thịnh/The Economist	10
Cách mạng tiền lương/FEER	10
Thời gian và sự quyến rũ/The Economist	11
Xuất khẩu lao động/Le Monde	11
Bí mật ở một vương quốc/Novoe Vremia	11
Nụ cười trên mặt hổ dữ/The Economist	12
Biến động ở Nga	13
Yeltsin, người dân chủ?/The Economist	15
DIỄN ĐÀN BẠN ĐỌC	
Trả lời các ý kiến.../Nguyễn Hoài Vân	16
Phỏng vấn giáo sư Phan Đình Diệu	18
VĂN HÓA - VĂN NGHỆ	
Dịch vụ thời hiện đại/ký Trần Ngọc Tuấn	20
Nhập Vai/truyện ngắn Bùi Thạc Chuyên	23
Thơ của Trần Ngọc Tuấn, Đỗ Quyên, Lưu Ly, Trần Trung Đạo	

Cùng bạn đọc

Diễn Đàn đến tay bạn đọc lần này trẻ hơn so với thường lệ (số 41 ra ngày 7.7.93). Lý do chính bên cạnh các lý do khác là vấn đề tài chính. Các bạn ở Nga một thời gian dài không nhận được Diễn Đàn cũng vì lý do tế nhị nhưng quan trọng này. Diễn Đàn không là báo bán. Chi phí cho việc in ấn, gửi báo do bạn đọc tự ý ủng hộ tùy theo khả năng của mình. Chúng tôi xin cảm ơn mọi sự ủng hộ (bài vở, tài chính) mà các bạn đã và đang dành cho Diễn Đàn, cũng như mọi ý kiến đóng góp khác để Diễn Đàn có thể tiếp tục tồn tại và đến tay bạn đọc.

Hy vọng Diễn Đàn vẫn là nơi trao đổi những vấn đề mà bạn quan tâm.

BBT

Tạp chí Diễn Đàn do nhóm sinh viên và nghiên cứu sinh Việt Nam tại Praha và Ostrava biên soạn và phát hành.

Chịu trách nhiệm:

Trần Hồng Hà, Lê Thanh Nhân, Nguyễn Quốc Vũ,
Phạm Hữu Uyển, C. D.

Mọi thư từ, bài vở xin gửi về địa chỉ:

Nguyễn Quốc Vũ, Sokolovská 33/240
186 00 Praha 8, Czech Republic

Fax. (42 2) 235 99 83

Tiền ủng hộ xin các bạn gửi bằng thư bảo đảm, hoặc qua bưu điện về địa chỉ trên

Mỹ nới lỏng cấm vận nhưng chưa bãi bỏ

Ngày 13.9.93, tổng thống Mỹ Clinton đã gia hạn lệnh cấm vận chống Việt nam, Bắc Triều tiên và Cuba. Tuy nhiên nhân dịp này ông cũng tiếp tục nới lỏng cấm vận đối với Việt nam bằng việc cho phép các công ty Mỹ "tham gia vào các dự án phát triển ... do các cơ quan tài chính quốc tế tài trợ". Đây là bước tiếp nối của quyết định ngày 2.7 của Clinton, thời không chống lại việc một số nước giúp Việt nam trả nợ cũ cho Quỹ tiền tệ quốc tế và việc Việt nam vay từ quỹ này.

(ICD 17.9)

Giúp Việt Nam trả nợ cũ

Ngày 27.9, nhóm các nước muốn giúp Việt nam đã gặp nhau. Bảy quốc gia đã tặng 55 triệu US\$ để giúp Việt nam trả món nợ 140 triệu US\$. Một số nước công bố khoản quyên góp: Úc 3 triệu, Phần-lan 1 triệu, Nhật bản 17 triệu, Thụy điển 10 triệu. Canada, Thụy sĩ và Pháp cũng cho nhưng con số cụ thể không được công bố.

Thêm vào số 55 triệu US\$ nói trên là khoản cho vay 85 triệu từ nhóm 18 ngân hàng thương mại.

(ICD 1.10)

Quĩ Tiền Tệ Quốc Tế (IMF) cho Việt Nam vay 223 triệu USD

Ngày 5.10, Việt nam đã trả khoảng 142 triệu USD nợ IMF. Ngày 6.10 IMF khôi phục quyền của Việt nam được sử dụng những nguồn chung của quỹ, và thông qua các khoản vay tổng cộng 223 triệu USD. Trong này, 17 triệu USD được cung cấp dưới chương trình mới của IMF dành cho các quốc gia đang chuyển biến từ nền kinh tế kế hoạch sang kinh tế thị trường. Khoản 207 triệu USD dùng để ủng hộ chương trình cải cách kinh tế và tài chính Việt nam năm 1993-94. Theo chương trình này Việt nam định giảm thâm hụt ngân sách xuống 5,5% tổng sản phẩm quốc dân (GDP) và xuống 4,5% GDP trong năm 1994.

(ICD 8.10)

Ngân Hàng Phát Triển Châu Á (ADB) tài trợ Việt Nam

Ngày 5.10 Việt nam trả hết món nợ 13,5 triệu USD cho ADB. Ngày 7.10 ADB đã thông qua việc cấp cho Việt nam khoản 568.000 USD nhằm phát triển hệ thống cho vay qui mô nhỏ trong nông nghiệp. Khoản viện trợ này, tạo điều kiện cho Ngân hàng Nông Nghiệp Việt nam thuê cố vấn quốc tế giúp phát triển hệ thống chuẩn y cho vay và đào tạo nhân viên.

Người ta cũng trông đợi rằng ADB trong năm nay sẽ cho Việt nam vay 3 khoản, tổng trị giá 250 triệu USD. Khoản thứ nhất 76,5 triệu USD, sẽ được dùng để xây dựng hệ thống thủy lợi và chống lụt ở phía nam Hà nội. Hai khoản còn lại dùng để chi phí cho đề án cải tạo đường từ tp Hồ Chí Minh đi Nha Trang và cho đề án cấp

nước cho tp Hồ Chí Minh. Năm 1994 có thể ADB sẽ cung cấp tài chính cho các dự án tổng trị giá 300 triệu USD.

(ICD 8.10)

Ngân Hàng Thế Giới (WB) giúp đỡ

Ngân hàng Thế giới sẵn sàng giúp Việt nam tài chính cho ba đề án: 70 triệu USD cho giáo dục tiểu học, 145 triệu cho tu bổ đường quốc lộ, và 120 triệu cho nông nghiệp.

(ICD 8.10)

Hai công ty máy tính Mỹ bắt đầu hoạt động ở Việt Nam

Ngày 28.9 hãng Digital Equipment Corp (DEC) thông báo ủy nhiệm cho hai công ty Việt nam là 3C và Scitec đứng ra bán hàng của DEC "cho các đề án do các cơ quan quốc tế tài trợ... và cho các cơ quan nước ngoài đang đầu tư ở Việt nam".

Ngày 29.9, hãng IBM thông báo rằng họ là hãng kỹ thuật tin học đầu tiên của Mỹ bắt đầu hoạt động ở Việt nam. IBM ủy quyền cho ba công ty Việt nam bán và bảo quản và sửa chữa thiết bị IBM, đó là: Tradewico/IBC và 'Công ty đầu tư và phát triển kỹ thuật' ở Hà nội và 'Công ty máy tính Việt nam số 2' ở tp Hồ Chí Minh.

Hiệp ước đầu tư

Việt nam đã ký hiệp ước tăng cường và bảo vệ đầu tư với 15 nước: Italy, Luxembourg, Úc, Thái lan, Malaysia, Philipin, Pháp, Thụy sĩ, Belarusia, Indonesia, Singapore, Trung quốc, Armenia, Đức và Nam Triều tiên. Việt nam cũng có hiệp ước tăng cường đầu tư phi chính phủ với Đài loan. Hiện nay Việt nam đang đàm phán những hiệp ước tương tự với 9 nước khác: Anh quốc, Hà lan, Phần lan, Thụy điển, Đan mạch, Nga, Canada, Hungary và Ba lan.

Kinh tế tư nhân

Theo tin thông tấn xã Việt nam ngày 22.9, bộ phận kinh tế tư doanh Việt nam hiện nay sản xuất 60% tổng sản phẩm quốc dân Việt nam. Bộ phận kinh tế phi quốc doanh tạo việc làm cho 27 triệu người, trong khi đó bộ phận quốc doanh tạo việc làm cho 3 triệu người.

(ICD, 1.10)

Năm 1991 Việt nam thông qua luật kinh doanh tư nhân. Đến cuối 1992 có 2600 công ty tư nhân hoạt động ở Việt nam, tập trung chủ yếu ở Hà nội, tp Hồ Chí Minh, Đồng nai và Hải phòng. Trong công nghiệp, bộ phận kinh tế tư nhân chiếm 44% sản lượng. Trong giao thông vận tải, bộ phận kinh tế tư nhân chuyên chở 63,5% tổng hàng hóa và 74,5% hành khách. Tư nhân thực hiện 75% việc bán lẻ hàng hóa. Các công ty tư nhân xuất khẩu được 200 triệu USD tức 8% xuất khẩu của cả nước. Trong năm 1992 các xí nghiệp tư doanh đóng góp 1,7 ngàn tỷ đồng (170 triệu USD) vào ngân sách nhà nước.

(ICD 10.9)

Hàng Không Việt Nam

Hãng hàng không thứ ba của Việt nam (Vietnam Air Service Corp / VASCO) đã được thành lập với 20 phi công và 5 máy bay. Hai hãng hàng không khác của Việt nam là Vietnam Airlines và Pacific Airlines.

Ngày 7.7.93, Hãng hàng không 'Việt nam Airlines' bắt đầu chuyến bay hàng tuần Hà nội — Moskva, đây là tuyến bay đầu tiên ra ngoài vùng châu Á — Thái bình dương.

Hãng hàng không 'Pacific Airlines' của Việt nam đã ký nghị định thư về hợp tác vận chuyển hàng không với hãng Northwest Airlines của Mỹ, sự hợp tác sẽ có hiệu lực sau khi cấm vận bị xóa bỏ.

Hãng hàng không Asiana Airlines của Nam Triều tiên đã bắt đầu chuyến bay thường kỳ Seoul - Hà Nội ngày 11.7.93.

Quan hệ hàng không với banglades: ngày 6.9 một hiệp ước được ký kết, cho phép hãng hàng không 'Việt nam Airlines' cung cấp dịch vụ tới Dhaka và Chitagong, cho hãng Bangladesh Airlines cung cấp dịch vụ tới Hà nội và tp Hồ Chí Minh.

Hãng hàng không Pháp Air France ngày 19.9 thông báo hãng đã ký hiệp ước hợp tác kỹ thuật với Vietnam Airlines đào tạo nhân viên và bay các tuyến của Vietnam Airlines.

Hãng hàng không Anh British Airways: Ngày 16.9.93, Việt nam và Anh quốc đã ký hiệp ước cho phép hai hãng hàng không quốc gia được thiết lập chuyến bay thường kỳ giữa hai nước. Vietnam Airlines được bay tới ba địa điểm ở Anh, British Airways được bay tới ba địa điểm ở Việt nam.

Khai thác dầu lửa

Trong 8 tháng đầu năm 1993, Việt nam xuất khẩu 3,8 triệu tấn dầu thô, tăng 9% so với cùng kỳ năm 1992, và đạt 61% mục tiêu năm 1993. Trong sáu năm qua Việt nam đã xuất khẩu được 18 triệu tấn dầu thô. Việt nam đứng thứ 46 trong 75 nước sản xuất dầu trên thế giới, thứ 8 trong 16 nước sản xuất dầu ở châu Á — Thái bình dương.

Luật mới về ruộng đất

Ngày 14.7.93, Quốc hội Việt nam đã thông qua luật ruộng đất. Ruộng đất tiếp tục là tài sản của nhà nước, nhưng các gia đình có thể sử dụng ruộng đất vô hạn định. Họ có thể thuê đất 20 năm để trồng các loại cây ngắn hạn như lúa, hoặc 50 năm để trồng cây ăn quả hoặc cao-su. Thời hạn có thể kéo dài, có nghĩa là các gia đình được dùng mảnh đất cho nhiều thế hệ. Đất có thể chuyển nhượng, cho thuê và dùng để thế chấp.

Miễn thuế Trường Sa

Theo tin thông tấn xã Việt nam, để khuyến khích sự có mặt của Việt nam ở quần đảo Trường sa đang bị tranh chấp, chính phủ Việt nam đã thi hành chính sách miễn thuế 3 năm cho các công ty và cá nhân nào muốn khai thác

và xuất khẩu hải sản từ quần đảo này.

(FEER 16.9)

Hoa kiều muốn trở lại Việt Nam

Ngày 20.8, hãng tin Kyodo (Nhật) đưa tin hơn 10.000 người Hoa từ Việt nam chạy sang Trung quốc cách đây 15 năm, tập trung ở biên giới Việt nam đòi trở lại Việt nam. Đây là một bộ phận trong số khoảng 250.000 Hoa kiều rời khỏi Việt nam ngay trước khi xảy ra chiến tranh biên giới Việt — Trung năm 1979. Chính quyền Việt nam rất lưỡng lự trong việc nhận họ trở lại, vì toàn bộ tài sản, nhà cửa của họ đã bị tịch thu, thêm vào đó là tình trạng thất nghiệp tràn lan ở Việt nam.

Sách giáo khoa cho Việt Nam

Tổ chức Vietnamese American Education Foundation thông báo rằng khoảng 2,5 tấn sách giáo khoa đại học đã được gửi đi Việt nam. Số sách dự kiến đến Hà nội ngày 5.10 và sẽ được chuyển giao cho trường Đại học Kinh tế Quốc dân.

Học phí Đại học

Chính phủ Việt nam thông báo rằng sinh viên của 105 trường đại học và cao đẳng sẽ phải trả học phí. Trước đây những sinh viên thi đỗ kỳ thi tuyển sinh không phải trả học phí. Học phí giá từ 800.000 đến 1,2 triệu đồng một năm.

Quan hệ Mỹ — Việt

Từ đầu năm 1993 lại đây, tuy lệnh cấm vận của Mỹ vẫn còn hiệu lực và quan hệ ngoại giao Mỹ — Việt chưa được bình thường hóa, những cuộc tiếp xúc giữa hai bên đã tăng lên rõ rệt. Trong 6 tháng đầu năm 1993, Ủy ban nhà nước về hợp tác và đầu tư (Việt nam) đã tiếp 97 phái đoàn doanh nghiệp Mỹ. Quốc hội Mỹ cũng cử nhiều phái đoàn sang Việt nam điều tra về vấn đề người Mỹ mất tích.

Bộ ngoại giao Mỹ đã quyết định cử ba nhà ngoại giao sang lập văn phòng ở Hà nội để giải quyết các vấn đề liên quan người Mỹ mất tích. Nhà ngoại giao đầu tiên đến Hà nội ngày 18.8.93. Đây là các nhà ngoại giao Mỹ đầu tiên lưu trú tại Hà nội kể từ năm 1954. Một người phát ngôn chính phủ Mỹ nói: "Sự bố trí tạm thời này không tượng trưng cho bất cứ sự thay đổi nào trong quan hệ Mỹ — Việt. Không phải chúng tôi mở đại diện ngoại giao hay lãnh sự ..."

Campuchia — Việt Nam

Ngày 23.8, hai nhà lãnh đạo Campuchia là hoàng tử Ranariddh và Hun Sen sang thăm Việt Nam. Trong 3 ngày viếng thăm, hai vị thủ tướng Campuchia đã gặp tổng bí thư Đỗ Mười và thủ tướng Võ Văn Kiệt. Điểm quan trọng trong chương trình nghị sự là vấn đề Việt kiều ở Campuchia. Tuyên bố chung về quan hệ hai nước là "tích cực", nhưng không nói rõ hơn.

Không cho thăm Nguyễn Đan Quế

Ngày 19.8, thượng nghị sĩ Mỹ Charles Robb theo kế hoạch đến tp Hồ Chí Minh để gặp một trong những người tù lương tâm nổi tiếng nhất

của Việt nam, bác sĩ Nguyễn Đan Quế. Trước đó chính quyền Việt nam đồng ý để thượng nghị sĩ Robb gặp bác sĩ Nguyễn Đan Quế, nhưng cuộc gặp gỡ bị họ "xóa bỏ". Sau đó tại Hà nội ông Robb nói với báo chí rằng ông sẽ bày tỏ "sự thất vọng lớn" của mình với các quan chức Việt nam. Ông nói "Một cử chỉ tượng trưng quan trọng đã bị bỏ lỡ".

Ông Robb là chủ tịch Tiểu ban về các vấn đề Đông Á và Thái bình dương của Thượng nghị viện Mỹ, và là người ủng hộ bãi bỏ cấm vận chống Việt nam.

Radio Hy Vọng

Cay cú trước những tiếng nói trung thực về tự do, dân chủ trên thế giới của đài phát thanh "Tiếng nói tự do từ Mạc Tư Khoa" do bà Irina (một phụ nữ giỏi tiếng Việt và yêu Việt nam) làm giám đốc, chính quyền Hà nội đã gây áp lực buộc chính phủ Nga phải đóng cửa đài này vào cuối tháng 6.93.

Nhưng đến ngày 15.7.93, với danh nghĩa tư nhân và với một tấm lòng với Việt nam, với nhân dân Việt Nam, bà Irina đã được phép thành lập một đài mới lấy tên là "Radio Nadejda" (Radio Hy vọng). Đài tiếp tục phát tiếng Việt về VN, thời gian phát như cũ (từ 17-18 giờ Moskva, trên sóng ngắn 25m, tần số 11725KHz)

Tiểu sử ông Hồ Chí Minh

Trước mới lo ngại rằng các nhà nghiên cứu sẽ tìm thấy những điều đáng ngạc nhiên về Hồ Chí Minh, các nhà lãnh đạo Việt nam đã cử một nhà sử học sang Moskva cuối tháng 7.93 để tìm kiếm trong kho tư liệu Quốc tế cộng sản thông tin về cha đẻ của đảng cộng sản Việt nam. Hà nội e ngại rằng những hồ sơ sẽ tiết lộ thông tin mâu thuẫn với tiểu sử ông Hồ đã được đảng cộng sản thần thánh hóa. Phóng viên cũ ở Moskva của tập san Kinh tế Viễn Đông Sophie Quinn-Judge đã tìm ra một số hồ sơ Quốc tế cộng sản đề cập rằng Hồ Chí Minh là chồng của nhà cách mạng Nguyễn Thị Minh Khai, người mà cho tới nay lịch sử chính thức của đảng cộng sản Việt nam vẫn nói là vợ của lãnh tụ cộng sản Lê Hồng Phong.

(FEER 19.8.93)

Xử án buôn lậu

Phiên tòa tp Hồ Chí Minh ngày 7.8 đã xử phạt cụy giám đốc hải quan thành phố cùng hai người Hồng Kông gốc Việt khác án tù giam chung thân vì tội buôn lậu và hối lộ. Cụy giám đốc hải quan Phan Anh Tuấn bị bắt tháng 5.1992 trong một vụ liên quan buôn lậu 830 kg vàng và gần 32.000 chiếc đồng hồ vào Việt nam, và chuyển lậu gần 10 triệu USD tiền mặt sang Singapore. (

FEER 26.8)

Công an buôn ma túy

Ngày 23.7, chiến dịch chống buôn lậu ma túy của Việt nam đã bắt được một thủ phạm rất bất ngờ: đại úy Phạm Xuân Liên, trưởng phòng chống ma túy của cảnh sát kinh tế Hà nội. Đại

úy là con trai của thủ trưởng bộ nội vụ, tướng Phạm Tâm Long.

(FEER 26.8)

Luật báo chí mới

Từ ngày 26.7 luật báo chí mới của Việt nam có hiệu lực. Luật đưa ra ngoài vòng pháp luật việc xuất bản các tác phẩm "thù địch với tổ quốc xã hội chủ nghĩa, tiết lộ các bí mật của nhà nước hoặc đảng, xuyên tạc lịch sử hoặc phủ nhận những thành quả của cách mạng". Điều luật cũng đưa ra sự tự kiểm duyệt bằng cách thông báo với các biên tập viên và nhà xuất bản rằng họ "trực tiếp chịu trách nhiệm dưới pháp luật về kết quả của cơ quan họ".

(FEER 12.8)

Người Việt Nam bị cướp

Một người Việt nam bị ba tên lưu manh trấn lột ở làng Oder vùng Karlovy Vary (CH Séc). Ba tên này đi xe Mercedes vượt xe do người Việt nam lái và chặn lại. Chúng dùng súng ép anh ta nhường lái và đi đến khu rừng gần làng Rupechtov. Người Việt nam bị bắt ra khỏi xe, nằm xuống và phải đưa cho chúng 15000 cu-ron cầm theo người. Sau đó những kẻ trộm bắt thùng hai bánh xe trước và chạy mất.

(MF, 4.10)

Người Việt Nam bị đồng hương trấn lột

Bốn người Việt nam trấn lột người đồng hương. Người phát ngôn cảnh sát Tiệp thông báo về vụ trấn lột một bà tư thương Việt nam ở một làng thuộc đông Praha. Bốn công dân Việt nam vào nhà bà để bàn chuyện buôn bán, khi biết rằng bà ở nhà một mình họ đã trời bà ta lại và dán miệng. Sau đó lấy hết tiền Tiệp và ngoại tệ trị giá 800.000 cu-ron, ngoài ra còn lấy thêm hai hộp đồng hồ, áo và cả nhẫn cưới. Thiệt hại lên đến 900.000 cu-ron.

(MF, 11.10)

TIN VẤN

* Xuất khẩu gạo: Trong 7 tháng đầu năm 1993, Việt nam đã xuất khẩu 900.000 tấn gạo, tăng 36% so với năm ngoái. Phần lớn số gạo được xuất đi châu Phi, Trung Đông và Mỹ Latinh.

* AIDS: tính từ tháng 12.1990 khi Việt nam phát hiện bệnh nhân mắc bệnh AIDS đầu tiên, Việt nam đã phát hiện ra 617 trường hợp AIDS.

* Theo cuộc thăm dò các công ty lớn của Mỹ muốn đầu tư ở châu Á, Việt nam đứng thứ 4 trong mức độ ưu tiên, sau Trung quốc, Indonesia và Thái lan, trước Malaysia, Đài loan, Nam Triều tiên, Hồng Kông, Singapore, Ấn độ và Lào. (ICD 30.7)

* Thâm hụt buôn bán: Trong 8 tháng đầu năm 1993 Việt nam bị thâm hụt 136 triệu USD trong buôn bán. Xuất khẩu đạt 1,771 tỷ USD, tăng 15% so với cùng thời kỳ năm 1992. Nhập khẩu đạt 1,907 tỷ USD, tăng 36%.

(Theo IHT, FEER, ID đến 15.10)

TIN CH SÉC

Cộng Sản vô dụng?

Hirs, chủ tịch đảng LSNS tuyên bố: "Những người cộng sản của chúng ta văn hóa hơn, họ sẽ không chọn con đường giống ở Nga". Ông thêm rằng: "Chúng ta cần phải thận trọng với sự tiếp cận của những người cộng sản vào các cơ quan nhà nước". Để đáp lại câu hỏi ông ta có những thông tin gì về việc này ông nói: "Có thể tôi đã diễn tả không được rõ ràng. Đó là một số người đang tiếp tục làm việc ở những cơ quan nhà nước và các bộ khác nhau, họ không hề đóng góp gì cho quá trình chuyển mình của xã hội".

(RP, 6.10)

Ai ra lệnh cho cơ quan tình báo

Chỉ có chính phủ mới có quyền ra lệnh cho các cơ quan tình báo. Chỉ có những nhân vật đứng đầu chính phủ, kể cả tổng thống và các bộ trưởng mới có quyền giao nhiệm vụ cho cơ quan tình báo thông qua chính phủ. Klaus tuyên bố: "trong luật phải được nêu rõ ai chịu trách nhiệm, ai kiểm tra và chính những người đó cũng giao nhiệm vụ cho họ".

(MF, 6.10)

Đèn ống hạ giá

Đèn ống có thể tiết kiệm được 6 tỷ korun một năm. Dân chúng đang hâm mộ bộ đèn ống hạ giá - với bộ đèn ống này họ sẽ tiết kiệm được khá nhiều điện. Trong khuôn khổ chiến dịch do những nhà máy năng lượng Tiệp đỡ đầu, cửa hàng Diamant đã bán hết 5000 bộ trong vòng vài giờ. Bộ đèn ống với công suất 15W thay thế được đèn tròn với công suất 75W và tuổi thọ ngắn hơn 8 lần. Như thế một gia đình trung bình sẽ tiết kiệm được 783Kc một năm. Giá trị thực của bộ đèn này là 450Kc nhưng của hàng Diamant bán với giá có 189Kc.

(MF, 6.10)

Giúp Bờ Đào Nha đại tu tàu điện

Hãng sản xuất kỹ thuật giao thông Skodovka là hãng duy nhất có khả năng cung cấp máy cho những tàu điện được đại tu ở Lisabon Bờ Đào Nha trong vòng 7 tháng. Theo những điều kiện của hãng Kiepe Elektronik Dusseldorf - người chịu trách nhiệm toàn bộ việc đại tu những tàu điện trên, thì máy của Skodovka đạt đủ các yêu cầu về số lượng và thời gian. Đại diện công ty Đức đã phát biểu như vậy sau thời gian thử nghiệm mẫu hàng vào tháng 9. Giá trị hợp đồng lên đến 37 triệu Kc.

(MF, 7.10)

Ngành du lịch đứng thứ hai

Số người du lịch đến Tiệp giảm nhưng thu nhập lại tăng. Trong 7 tháng đầu năm nay thu nhập của ngành du lịch Tiệp đạt đến 750 triệu đô la Mỹ (21,9 tỷ Kc) tăng 45,2% so với cùng kỳ năm ngoái. Chi phí của những người du lịch từ Tiệp đạt 275 triệu đô la, lãi từ những dịch vụ du lịch

là 450 triệu đô la (13,8 tỷ Kc). Trong các ngành xuất khẩu thì ngành du lịch được xếp vào vị trí thứ hai theo mức thu nhập, sau xuất khẩu sắt (800 triệu đô la), đứng thứ ba là xuất khẩu các loại xe cơ giới.

(MF, 7.10)

Hàng Không Tiệp vẫn bị thua lỗ

Ông J.Fiker, giám đốc và ông G.Vejdosky, tổng giám đốc đã công bố là: "trong tám tháng đầu năm nay doanh thu của hàng không Tiệp tăng 15% và số lượng khách ở châu Âu tăng 27% so với cùng kỳ năm ngoái". Tuy là lãi từ những hoạt động của hàng không đạt 400 triệu cu-ron, nhưng trong toàn bộ chi phí thì bị thâm hụt 680 triệu. Nguyên nhân là do hãng phải chi phí nhiều cho chương trình sửa chữa thiết bị và dịch vụ. Một phần quan trọng là do những điều kiện khắc nghiệt do việc mua trả dần (leasing) máy bay Airbus A-310 từ chính phủ từ trước cách mạng nhưng. Những điều kiện không thuận lợi trên thế giới trong lĩnh vực hàng không và kinh tế cũng góp phần quan trọng. Chiến tranh giá cả dờn về châu Âu, ở Mỹ nhiều công ty nhỏ và trung đã phải gánh chịu những hậu quả này. Điều bất lợi cho hàng không Tiệp là rất ít khách trong nước (20%) và khả năng chuyên chở nhỏ.

(MF, 4.10)

Bi lừa

Tổng số nạn nhân trong vụ lừa đảo của chủ hãng IMMO-TEX W.Schafer lên đến 2444 người và tổng số tiền hơn 125 triệu cu-ron. Những nạn nhân của vụ này khó có thể đòi lại được số tiền trên. IMMO-TEX có đại lý ở Plzen, České Budejovice và Jihlava. Dưới bài làm ăn lớn và tiền lãi lớn, Schafer đã lừa được khá nhiều người, ví dụ với số tiền gửi là 100 000 cu-ron thì mỗi tháng được lãi 150DM cộng với 12% tiền lãi hàng năm. Schafer đã bị xử vì tội buôn bán thuốc phiện ở Đức. Các đại lý toàn là nhà thuê nên trong trường hợp phải đền bù thì hãng này chẳng có tài sản gì. Trước khi biến khỏi Tiệp, Schafer đã cưới một cô vợ người Brazil, có thể đã có quốc tịch Brazil.

(MF, 7.10)

Cu-ron lạm phát

Mức lạm phát cu-ron trong tháng chín vượt ngoài sự kiểm tra của chính phủ. Theo số liệu của phòng thống kê Tiệp thì mức lạm phát của cu-ron trong tháng chín là 1,4%, cao nhất trong mấy tháng cuối. Mức lạm phát trong tháng bảy và tám là 0,7% và trước đó là 0,5%, có nghĩa là tình hình xấu đi. Bộ trưởng bộ kinh tế Dyba phát biểu là nếu tình hình này còn tiếp tục thì chính phủ sẽ có biện pháp để chặn lại, tuy nhiên sẽ đi ngược với quá trình tự do hóa thị trường.

(MF, 7.10)

Ngày 28.10 vẫn là ngày Quốc Khánh

Ngày 28.10 vẫn sẽ được giữ nguyên làm quốc khánh Tiệp. Tổng thống V.Havel định sẽ đặt vòng hoa tưởng niệm cạnh tượng thánh Václav, nhưng đảng cộng hòa của Sládek đã đăng ký

trước quảng trường Václav để tổ chức biểu tình. Theo luật của Tiệp thì ai đăng ký trước người đó sẽ được ưu tiên. Để đáp lại, thị trưởng Praha, Koukal đã đưa đơn xin đăng ký trước quảng trường Václav trong vòng 20 năm tới để tổ chức kỷ niệm quốc khánh. Tượng thánh Václav lại thuộc tài sản phòng trưng bày dân tộc nên không thuộc vào quảng trường Václav. Tổng thống Havel quyết định vẫn đặt vòng hoa ngày 28.10 và cảnh sát hứa sẽ làm tất cả để tổng thống và những nhân vật khác được bảo đảm an toàn.

(MF, 8.10 - 20.10)

Người Tiệp vô địch về uống bia

Người Tiệp giữ nguyên chức vô địch về uống bia năm 1993, mặc dù sản lượng bia có giảm đi trong sáu tháng đầu năm nay. Ông J.Ludmila từ hãng sản xuất bia và mạch nha đã phát biểu như vậy. Theo hãng này thì mỗi người tiệp tiêu thụ 166,8 lít năm 1992, nhiều nhất trên thế giới. Ludmila cũng cho biết là sản lượng bia trong sáu tháng đầu năm 1993 giảm 6,6% so với năm ngoái. Nguyên nhân chính là giảm 60% xuất khẩu sang Slovakia.

(MF, 9.10)

Lừa đảo để cảnh cáo

Martin J. đã bị đưa ra tòa vì tội lừa đảo bằng máy tính. Thiệt hại là 35 triệu cu-ron. Ông ta đã sử dụng khả năng hiếm có của mình để đột nhập vào hệ thống máy tính của quỹ tiết kiệm bằng hệ thống điều hành hành máy tính riêng trên đĩa. Thao tác tóm gọn như sau: sau khi đột nhập vào hệ thống máy tính, ông ta tăng số tiền có trong conto của khách hàng lên, sau đó chuyển số tiền được tăng sang conto của mình và cuối cùng ông ta xóa hết những bản ghi về hành động trên. Ông ta đã làm như thế 23 lần từ tháng 9.1991 đến 4.1992 với số tiền chuyển trên lần từ 25000 đến 15 triệu cu-ron. Ông ta bị phát hiện khi rút tiền từ một chi nhánh quỹ tiết kiệm ở nơi khác, một nhân viên nhận ra người đồng nghiệp đã cùng bà theo một khóa học. Ông ta giải thích, rằng việc lừa đảo trên là để cảnh cáo những chỗ hở của hệ thống máy tính quỹ tiết kiệm.

(MF, 13.10)

Muốn là thành viên của khối NATO

Tổng thống V.Havel và L.Walesa tuyên bố, nếu hai nước chưa thể trở thành thành viên khối NATO trong thời gian tới được thì họ sẽ bằng lòng với sự liên kết với khối này. Havel phát biểu: "Tôi và tổng thống Ba-lan, Walesa, thống nhất với nhau, rằng ý định liên kết với khối NATO bằng một hiệp ước nào đó mà bộ trưởng quốc phòng Mỹ Aspin đã đề nghị là có thể chấp nhận được". Tổng thống Havel đang thăm chính thức Ba-lan trong ba ngày, đã nhấn mạnh: "trong trường hợp đó phải được nói rõ ràng, đó là bước đầu tiên để trở thành thành viên mà không phải là thay thế cho thành viên trong khối". L.Walesa sau cuộc nói chuyện đã trao tặng tổng thống Tiệp phần thưởng cao quý nhất

